OBSAH

ÚVOD 9

I. ČÁST:
KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ V TEORIÍCH MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

1. OBECNÉ VYMEZENÍ PROBLÉMU – NÁRODNÍ ZÁJMY A JEJICH KONSTITUOVÁNÍ 13

2. NÁRODNÍ ZÁJMY A PROBLEMATIKA JEJICH KONSTITUOVÁNÍ V KONTEXTU SOCIÁLNÍCH VĚD A TEORIÍ MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ 16
2.1 Národní zájmy a problematika jejich konstituování v sociálních vědách 16
2.2 Národní zájmy a jejich konstituování v teoriích mezinárodních vztahů 20
2.2.1 Realismus 21
2.2.1.1 Pojetí národního zájmu 21
2.2.1.2 Konstituování národního zájmu 23
2.2.1.3 Kritické momenty realistického přístupu 25
2.2.2 Anglická škola 27
2.2.2.1 Pojetí národního zájmu 28
2.2.2.2 Konstituování národního zájmu 30
2.2.2.3 Kritické momenty přístupu anglické školy 31
2.2.3 Liberalismus 32
2.2.3.1 Liberální pojetí národního zájmu 33
2.2.3.2 Konstituování národního zájmu 36
2.2.3.3 Problematické momenty liberálního přístupu 38
2.2.4 Marxismus 40

2.2.4.1 Marxistické pojetí národního zájmu 41
2.2.4.2 Konstituování národního zájmu 42
2.2.4.3 Problematické momenty marxistického přístupu ke konstituování národních zájmů 44
2.2.5 Konstruktivismus 45
2.2.5.1 Konstruktivistické pojetí národního zájmu 47
2.2.5.2 Konstituování národního zájmu v konstruktivismu 48
2.2.5.3 Problematické momenty konstruktivistického přístupu 51
2.3 Objektivní a subjektivní povaha národních zájmů a míra relevance vnitrostátních subjektů 52
2.4 Aktuální podoba prostředí pro uplatnění konceptu národních zájmů 56
2.5 Silné a slabé stránky teoretických perspektiv pro analýzu procesu konstituování národních zájmů 60

II. ČÁST: KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ A LOGIKA FUNGOVÁNÍ DEMOKRATICKÉHO POLITICKÉHO SYSTÉMU

3. PROBLÉMY S MODELEM KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍHO ZÁJMU 67
3.1 Národní zájem – jednotlivá pojetí 69
3.2 Vnitropolitická a mezinárodněpolitická úroveň analýzy 70
3.3 Národní zájem jako veřejný zájem 72
3.3.1 Logika kolektivního jednání 73
3.3.2 Sada sociálních statusů 74
3.3.3 Zájem a politický systém 75
3.4 Národní zájem jako označení toho, co je pro stát nejlepší 80
3.5 Národní zájem jako analytický nástroj (pro charakterizaci jednání politických subjektů) 81
3.6 Národní zájem jako stálé zaměření státu 82

4. MODEL KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ V MODERNÍ PLURALITNÍ DEMOKRACII 85
4.1 Národní „zájem" a „národní" zájem 85
4.2 Tři roviny výskytu konceptu národního zájmu v praktické politice 87
4.2.1 Stát, zájmy a národní zájmy 88
4.2.2 Politická reprezentace, zájmové skupiny a veřejnost – módy jednání 89
4.2.3.1 Politická reprezentace 89
4.2.3.2 Veřejnost 90
4.2.3.3 Zájmové skupiny 92

III. ČÁST: POLITICKÁ REPREZENTACE, VEŘEJNOST A ZÁJMOVÉ SKUPINY V PROCESU KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ

5. EMPIRICKÉ STUDIE 99

6. POLITICKÁ REPREZENTACE 100
6.1 Teoretická východiska v definicích a pojetí národních zájmů českých politických reprezentantů 103
6.2 Míra relevance vnitrostátních subjektů 110
6.3 Kontinuita a konsenzuální charakter cílů zahraniční politiky 113
6.3.1 Kontinuita zahraniční politiky České republiky 114
6.3.2 Konsenzuální charakter cílů zahraniční politiky a hlavní linie sporu 123
6.3.2.1 Vymezení obsahu národních zájmů politickými představiteli 123
6.4 Hlavní linie sporu 127

7. VEŘEJNOST A NÁRODNÍ ZÁJMY ČESKÉ REPUBLIKY 131
7.1 Teoretické otázky, relevance zkoumání veřejnosti 131
7.1.1 Funkce veřejnosti v procesu konstituování národních zájmů 131

7.1.2 Tvrzení o roli a charakteru veřejného mínění vyplývající z našeho teoretického modelu 132
7.2 Národní uvědomění a politická angažovanost 133
7.3 Vysoká míra podpory a stabilita podpory zahraniční politiky 136
7.4 Charakter podpory zahraniční politiky a nesoulad preferencí s aktuální zahraniční politikou 137
7.5 Zájem o zahraničněpolitické otázky a konzistence výpovědí 144
7.6 Konstatování o zjištěných rysech veřejnosti 147
7.7 Důsledky pro teoretický model 149

8. ZÁJMOVÉ SKUPINY A JEJICH VLIV NA KONSTITUOVÁNÍ NÁRODNÍHO ZÁJMU 152
8.1 Charakter zájmů prosazovaných zájmovými skupinami 154
8.2 Míra a způsob zapojení zájmových skupin do procesu formování zahraniční politiky ČR 161
8.3 Efektivita působení zájmových skupin 167
8.4 Důsledky vlivu zájmových skupin na proces konstituování národních zájmů 172

9. ZÁVĚREM: UTVÁŘENÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ V MODERNÍ DEMOKRATICKÉ SPOLEČNOSTI 175
9.1 Diskuze závěrů 182

10. POUŽITÉ ZDROJE 185
Primární zdroje 185
Databáze ČTK 185
Výzkumy veřejného mínění 187
Další prameny 188
Sekundární zdroje 189
Monografie, sborníky a články v odborných periodicích 189
Ostatní sekundární zdroje 194